

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte
Judecători

Nicolae Gordilă,
Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun

a judecat, în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Octavian Bodareu, împotriva sentinței Judecătoriei Drochia din 12 august 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 octombrie 2015, în privința inculpatului

Rotaru Arcadie Nicolae, născut la 04 ianuarie 1977, originar și locuitor al s. Țarigrad, r-nul Drochia, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

Termenul de examinare,
în instanța de fond: 13.01.2015 – 12.08.2015,
în instanța de apel: 09.09.2015 – 14.10.2015,
în instanța de recurs: 22.12.2015 – 22.03.2016.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 12 august 2015, Rotaru Arcadie a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, *cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis*, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 2 ani.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că la 10 noiembrie 2014, aproximativ orele 01 min., inculpatul Rotaru Arcadie, fără a dispune de permisul de conducere, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, conducând motocicleta de model "Viper ZS200", fără număr de înmatriculare, pe traseul R-7, în direcția or. Drochia, la km 27+150, la ieșirea din s. Zgurița, r-nul Drochia, a depășit viteza limită stabilită pentru acest sector de traseu, încălcând prevederile art. 10 pct. D) lit. a), b), c), art. 14 lit. a), art. 45 lit. a), b), d), art. 47 alin. (1) lit. a) din Regulamentul Circulației Rutiere al RM, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, nu s-a isprăvit cu conducerea vehiculului și l-a tamponat cu partea din față a motocicletei în regiunea spatelui pe Gheorghelaș A., a.n. 1988, locuitor al s. Miciurin, r-nul Drochia, care mergea în aceeași direcție, pe partea dreaptă a carosabilului. În rezultatul accidentului rutier, de la leziunile corporale primite, sub formă de fractura C4, T3 cu deplasare și lezarea măduvei spinării, ruptura rinichiului drept, splinei, aortei și traheii, care se atribuie vătămarilor grave periculoase pentru viață, Gheorghelaș A. a decedat pe loc.

Instanța a concluzionat că vinovăția inculpatului a fost dovedită integral prin probe administrate și a încadrat acțiunile lui în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport, de către o persoană care conduce mijlocul de transport în stare de ebrietate alcoolică, încălcare ce a provocat decesul unei persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a indicat că a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, că inculpatul a recunoscut vina parțial, s-a căit în cele comise, este caracterizat pozitiv, are loc permanent de trai, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante și atenuante, concluzionând că corectarea și reeducarea acestuia este rațională fără izolare de societate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

3. Procurorul în Procuratura raionului Drochia, Diana Turenco, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Apelantul a indicat că instanța nu a ținut cont că inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, care este una gravă, aplicarea art. 90 Cod penal în privința inculpatului nefiind suficientă pentru corectarea și reeducarea lui, în scopul prevenirii comiterii altor infracțiuni, pentru restabilirea echității sociale, și nu este corespunzătoare gradului prejudiciabil al faptelor comise de inculpat.

O asemenea pedeapsă nu poate fi considerată adecvată și nu va contribui la atingerea scopurilor pedepsei penale.

Totodată, aplicarea art. 90 Cod penal pentru o infracțiune care se pedepsește cu închisoare de la 4 ani la 8 ani, suspendarea executării este exagerat de blândă.

Astfel, infracțiunea comisă de inculpat este una gravă, având drept urmare decesul unei persoane, viața persoanei fiind o valoare supremă.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 octombrie 2015 apelul a fost respins.

Instanța de apel a menționat că la aplicarea pedepsei inculpatului, instanța de fond a ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 61, 75 Cod penal, aceasta fiind stabilită conform principiului proporționalității, corespunzător gravității faptei și personalității inculpatului, în raport cu pericolul social concret al faptei comise și atitudinea procesuală pe care a avut-o inculpatul, infracțiunea fiind comisă din imprudență.

Inculpatul a suportat consecințe în urma producerii accidentului, a recunoscut integral vina și s-a căit, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Instanța de fond i-a stabilit inculpatului o pedeapsă în limitele sancțiunii legii aplicate, măsura de pedeapsă și modalitatea de executare stabilită fiind adecvată faptei comise, capabilă de a-l corecta și reeduca pe inculpat, condițiile speței nefiind în contradicție cu prevederile art. 90 Cod penal.

5. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Octavian Bodareu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie exclusă aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului.

Recurentul a invocat că instanțele de judecată, la individualizarea pedepsei, nu au ținut cont de prevederile art. 61,75 Cod penal, aplicând inculpatului o pedeapsă neechitabilă.

Instanțele au ignorat faptul că inculpatul nu deține permis de conducere, a comis o infracțiune gravă, cu un impact social acut în societate, infracțiunea a fost comisă în stare de ebrietate, fiind soldată cu decesul unei persoane.

Instanțele incorect și nemotivat au suspendat executarea pedepsei sub formă de închisoare, aplicată inculpatului, conform prevederilor art. 90 Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală – s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și temeiurile invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența

pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Potrivit art. 90 alin. (1) Cod penal, instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului doar dacă va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, în virtutea circumstanțelor cauzei și persoanei celui vinovat, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Conform art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să motiveze în partea descriptivă a sentinței aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Totodată, potrivit jurisprudenței naționale, instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave (*pct. 17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*).

Aceste prescripții legale nu au fost respectate de instanța de fond, deoarece, potrivit părții descriptive a sentinței, la aplicarea pedepsei inculpatului (*pct. 1. și 2. din decizie*):

a) nu a motivat în niciun fel oportunitatea aplicării față de condamnat a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, inclusiv în raport cu prescripțiile art. 90 alin. (1) Cod penal, adică nu a constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită.

Mai mult, în dispozitivul sentinței, instanța nu a invocat condiția obligatorie, prevăzută la art. 90 alin. (1) Cod penal: “*dacă, în termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat*”, adică a suspendat necondiționat, deci și neîntemeiat executarea pedepsei închisorii aplicate inculpatului;

b) la fel, în consecutivitatea enunțată, instanța nu a ținut cont că în cazul în care inculpatul a comis o infracțiune gravă, cu consecințe ireparabile - decesul unei persoane, lipsind circumstanțe atenuante pe caz, suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatului, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Astfel, instanța de fond nu a judecat fondul cauzei în latura pedepsei penale în conformitate cu rigorile legale și i-a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi

prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt - în ce împrejurări a comis fapta inculpatul, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată parțial, cu rejudecarea cauzei. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descrierii deciziei contestate, menținând o sentință ilegală și neîntemeiată în latura pedepsei aplicate inculpatului, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, le-a repetat întocmai și nu a desființat sentința în partea suspendării necondiționate a pedepsei închisorii aplicate inculpatului, cu rejudecarea cauzei în aspectul vizat (*pct. 3. și 4. din decizie*):

Împrejurările enunțate relevă că instanțele de fond și de apel i-au aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale enunțate, suspendându-i necondiționat, nemotivat și inechitabil pedeapsa închisorii.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. c) Cod de procedura penală, instanța admite recursul, casează parțial hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, erorile de drept nominalizate, prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală și comise de instanțele de fond și de apel, impun soluția casării parțiale a hotărârilor contestate, cu excluderea dispoziției privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal, *cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis (pct. 1. din decizie)*.

Este de menționat că, în asemenea caz, principiul neagravării situației condamnatului în recurs nu va fi afectat, deoarece ca o asemenea agravare se subînțelege situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau la un alt aliniat nou, altă literă, de înlocuire a măsurii educative în pedeapsa prevăzută de sancțiunea legii, a amenzii cu închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicare a unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat inculpatul, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată, situații de reținere a unei învinuiri care mod esențial diferă de cea de la început, ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Octavian Bodareu, casează parțial sentința Judecătorei Drochia din 12 august 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 octombrie 2015, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, prin care se exclude dispoziția privind aplicarea față de inculpatul Rotaru Arcadie Nicolae a prevederilor art. 90 Cod penal și a executării pedepsei aplicate în penitenciar de tip semiînchis.

Rotaru Arcadie Nicolae se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, de la reținere.

În rest, hotărârile contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 aprilie 2016.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun